

חוק החקלאות

הצעת החוק מציבה את החקלאות כערך לאומי בעל חשיבות רב דורית, כלי לביטחון תזונתי ומנוע לצמיחה כלכלית

ד"ר עו"ד חגית בן משה

חגית בן משה
צילום: נמרוד גליקמן

לצינורות השיווק לצרכן הסופי. כעת נראה, כי בשלה הקרקע (תרתי משמע) וחלחלה התובנה בקרב מקבלי ההחלטות, לפיה אי תגמול הולם לחקלאות וחסמים רגולטוריים שונים, עלולים להוביל חלילה להפסקת קיום החקלאות, נטישת שטחי חקלאות ופגיעה בשדות ערכים חיוניים לקיומנו כחברה, מגון פרנסה בפריפריה, ביטחון תזונתי, קיום תעשייה חקלאית, הגדלת שרשרת הערך החקלאית, תירות חקלאית וכדומה, הצעת החוק הנוכחית מבקשת לעגן לא רק את ערך החקלאות כחקלאות הקלאסית המוכרת לנו אלא גם פעילויות נלוות לחקלאות ותעשייה חקלאית, אשר חשיבותן של שתיים אחרונות אלו עולה לאין ערוך בשנים האחרונות.

החוק המוצע מאפשר למעשה לענף החקלאות להתפתח, כך לדוגמה, באמצעות זמינות אמצעי ייצור, דגש על פיתוח מחקר חקלאי, מענקים ותמריצים להשקעות הון בחקלאות בהתאם לחוק לעידוד השקעות הון בחקלאות, אפשרות עריכת הסכמים בין חקלאים אשר כפי שנקבע מפורשות בהצעת החוק, לא יחשבו כהסדר מובל בהתאם לחוק התחרות הכלכלית, מתוך הבנה כי "השלם עולה על סך חלקיו" והקואופרציה הינה תנאי הכרחי לקיום החקלאות. כמי שמייצגת יישובים, תאגידים בתחום החקלאות, יזמים חקלאיים ובעלי זכויות בקרקעות חקלאיות, ומלווה אותם באופן שוטף בהתמודדות היומיומית עם האתגרים הרגולטוריים העומדים בפניהם, אין לי אלא לברך על הצעת החוק הנוכחית ולייחל לכך כי החקלאות תזכה סוף סוף לכבוד הראוי לה.

ד"ר עו"ד חגית בן משה

שיתפה ומנהלת מחלקת ההתיישבות במשרד ברנע ג'פה לנדה ושות'

ביום 19.10.2020 הונחה על שולחנה של הכנסת ה-23 הצעת חוק החקלאות. מדובר בהצעת חוק פרטית אשר יוזמיה הנם חברי הכנסת רם בן ברק, אופיר סופר, עוזי דיין, רם שפע ומרב מיכאלי. הצעת החוק מציבה את החקלאות כערך לאומי בעל חשיבות רב דורית, אותו יש לשמר, בין היתר, מתוך הכרה בהיותה של החקלאות כלי לביטחון תזונתי וכמנוע לצמיחה כלכלית. עצם העובדה כי יוזמי הצעת החוק הנוכחית הנם חברי כנסת ממפלגות שונות ומגוונות, מעידה כאלף עדים על כך כי ההכרה בערך החקלאות כערך לאומי, חוצה דעות ומפלגות פוליטיות ומהווה למעשה קונצנזוס רחב בקרב הציבור הישראלי.

ואכן, אין חולק על כך כי החקלאות הישראלית חשובה ביותר, במיוחד נוכח צמצום התלות בגורמים חיצוניים, הן בעתות שגרה וקל וחומר בעתות משבר, כדוגמת משבר הקורונה עמו מתמודד כל העולם כעת. אך יחד עם זאת, החקלאות הישראלית משום מה, מעולם לא זכתה להכרה חקיקתית הולמת וההתייחסות אליה הייתה כמשהו מובן מאליו. ואכן, מזה שנים רבות, מבקשות התנועות המיישבות, כמו גם הארגונים החקלאיים ומרכז המועצות האזוריות לקבע את החקלאות בתודעה הציבורית באמצעות חקיקה, כך לדוגמה, בעבר היו מספר ניסיונות לקדם חקיקה בתחום החקלאות (הן כחוק יסוד, בשנים 1984 ו-1996 והן כחקיקה רגילה בשנת 2017), אך ניסיונות אלו לא צלחו.

ואולי, כפי שנהוג לומר - "כל עכבה לטובה", שכן בשנים האחרונות, החקלאות למעשה המציאה את עצמה מחדש ושרשרת הערך החקלאית מבקשת לפרוץ את הגבולות המוכרים - מתוך האתגרים עמם מתמודדים החקלאים, עלה ההכרח כי על החקלאי להיות מעורב בכל חוליות השרשרת, משלב הנטיעה וגידול התוצרת, דרך קטיף ואריזת הפרי עד